

VILA D'AMERICANOS

Al llarg dels segles XVIII i XIX centenars de nois sitgetans van protagonitzar una de les onades migratòries més destacades des del territori català cap a Amèrica.

Ja a l'època medieval Sitges tenia una marineria dedicada al comerç a la Mediterrània que a partir de darrer quart del s. XVIII trobà en les Amèriques un mercat on exportar el vi malvasia i el moscatell produït al propi terme, així com els vins i aiguardents provinents de l'interior del Penedès, i en el s. XIX i XX els calçats produïts a la vila. La tradició marinera i comercial així com la cura en la formació escolar elemental dels infants van permetre que tot seguit els sitgetans que van anar en els seus vaixells fins a Amèrica veiessin les possibilitats d'establir-hi comerços que alhora fossin centres d'importació i exportació de les produccions catalanes per una banda, i per altra de les ultramarines com cafè, cacau, sucre, cotó, xocolata, tabac, etc. Els primers establiments s'escamparen per tota la costa americana des de l'Argentina, l'Uruguai, Veneçuela, Colòmbia i Mèxic, per ràpidament concentrar-se a Cuba (especialment Santiago i Guantànamo) i Puerto Rico. Alguns van quedar-se allà mantenint la continuïtat de les seves reconegudes activitats comercials, com les dels elaboradors de rom Andreu Brugal i Facundo Bacardí. Els que van tornar a la seva vila natal són els que anomenem americanos. Ells van participar en el desenvolupament industrial de Catalunya, i van ser protagonistes destacats de la transformació urbanística de la vila, amb la compravenda de vinyes i solars i la construcció d'edificis. Les cases dels americanos benestants conformen bona part de la mostra d'edificis d'estil neoclàssic, eclèctic, modernista i racionalista que presenta el patrimoni arquitectònic de Sitges. Tot un llegat artístic que cal conservar i donar a conèixer.

ITINERARI CULTURAL DEL CONSELL D'EUROPA

Un projecte de cooperació en l'àmbit del patrimoni cultural, educatiu i turístic d'Europa, orientat a l'elaboració i promoció d'un o diversos itineraris basats en una ruta històrica, un concepte cultural, una figura o fenomen amb una importància transnacional i significat per a l'enteniment i el respecte dels valors comuns europeus.

Pot ser una ruta física o una xarxa d'enclavaments patrimonials. Un total de 48 Itineraris culturals, dedicats a diversos temes del patrimoni cultural (arquitectura, art, prehistòria, personatges històrics, rutes religioses, cultures tradicionals...) posseeixen actualment aquest esment del Consell d'Europa.

www.municipisindians.cat
info@municipisindians.cat
C/ Bonaventura Carreras, 11
17255 Begur (Girona)
Tel. 615 13 54 43

@xarxa_municipis_indians

Oficina de Turisme de Sitges

Pl. Eduard Maristany (de l'estació)
Av. Camí dels Capellans, 108 (Can Milà)
Tel. 93 894 42 51
c/e: turisme@sitges.cat
@sitgesturisme
www.sitgesanytime.com

Arxiu Històric de Sitges
Plaça de l'Ajuntament, 18
Tel. 34 93 811 76 28
arxiuhistoric@sitges.cat

Visites guiades: AGISitges
www.agisitges.com
info@agisitges.com
Mòbil: 619 793 199

Edició: Abril 2024

RUTA dels AMERICANOS

SITGES

QUI SOM

La **Xarxa de Municipis Indians** neix amb la finalitat d'investigar, identificar i difondre el patrimoni material i immaterial dels indians a Catalunya. Amb aquest propòsit oferim un seguit de rutes que podreu dur a terme a cadascun dels municipis que integren aquesta entitat.

A més, volem desenvolupar un projecte comú, que permeti crear **instruments que impulsin el coneixement de la història i cultura compartida entre els municipis**; i amb el continent americà. I que ajudi a contribuir a la recuperació, conservació i difusió del llegat indià dels municipis que integren la Xarxa.

Formen part de la Xarxa els municipis catalans amb tradició indiana i que compleixin els següents requisits mínims: que existeixi justificació històrica, presència d'elements materials i capacitat d'organització del municipi.

Formen part de la Xarxa els següents municipis:

- ◆ Arenys de Mar
- ◆ Begur
- ◆ Blanes
- ◆ Calonge i Sant Antoni
- ◆ Lloret de Mar
- ◆ Palafrugell
- ◆ Sant Pere de Ribes
- ◆ Sitges
- ◆ Torredembarra
- ◆ Tossa de Mar
- ◆ Consorci de Promoció Turística Costa del Maresme: Caldes d'Estrac, Canet de Mar, El Masnou, Mataró, Sant Pol de Mar, Tordera i Vilassar de Mar

1. NUCLÍ ANTIC

Proposem iniciar la visita a Sitges des del baluard del davant de l'església parroquial des d'on es contempla el mar on ancoraven els vaixells de vela i la platja des d'on s'exportaven vins, moscatell i malvasies de Sitges a Amèrica. A pocs metres hi ha l'Arxiu Històric, centre on es va recollint documentació i testimonis sobre els americanos. Ja del tot immersos en el context històric dels americanos de Sitges, no deixem els casc antic, on podem admirar les façanes de l'ajuntament i de l'església -amb el rellotge de la vila- que el capital dels indians van contribuir a finançar. Ben properes hi tenim també les cases d'Aleix Vidal Quadras (c/ de la Davallada, 12), de Manuel Jacas (Port de n'Alegre, 2) i de Manuel Vidal Quadras (Port de n'Alegre, 9), i les Cotxeres Vidal Quadras (Baluard Vidal i Quadras), totes elles construccions neoclàssiques realitzades entre 1852 i 1856.

2. PASSEIG DE LA RIBERA

Després de passar per davant dels Museus Cau Ferrat i Maricel seguim cap al Passeig de la Ribera, façana marítima on podem veure cases de diverses èpoques i estils. Al número 3, destaca la casa de Josep Barnet, comerciant que va fundar a Santiago de Cuba el Viejo Vapor. Coneguda com la Villa Lola, la casa va ser enderrocada i reconstruïda idèntica a l'original. Al número 17 se situa la casa que Antoni Serra, un dels fundadors de Vichy Catalán, va encarregar a l'arquitecte Salvador Vinyals. Altres edificis remarcables són les cases d'Isabel Ferret (núm. 29), de Marina Planas (núm. 22), de Simó Llauredó (núm. 20) i de Francesc Robert (núm. 18).

MAPA DE SITUACIÓ

3. CARRER DE BONAIRE

Enfilem pel carrer de Bonaire, on podem gaudir d'un conjunt de cases eclèctiques entre les quals destaquem la de l'americano Francesc Julià (núm. 26), enriquit amb el negoci del sucre i el cafè, transformada en hotel. Si tombem pel carrer Parellades, trobarem cases destacables com la Vilanova (núm. 11). A mig carrer de Sant Pau (núm. 24), trobem l'edifici de l'arquitecte Elies Rogent construït per a Agustí Amell, enriquit a Aguadilla (Puerto Rico) amb diversos negocis d'importació i exportació.

4. PLAÇA DEL CAP DE LA VILA

La casa de Bartomeu Carbonell, al número 2 de la plaça, és un dels edificis més representatius dels americanos sitgetans. Obra de l'arquitecte Ignasi Mas i Morell, en destaquen els elements modernistes com els balcons i, sobretot, la torre del rellotge, decorada amb un acolorit trencadís. Al carrer Major (núm. 24) hi ha la casa de Bartomeu Misas, primer president de l'Agrupació Catalanista i destacat polític local. D'altres edificis a la zona són les cases d'Antoni Almirall (c/ de l'Aigua, 17) i Francesc Ferret (c/ de Sant Francesc, 1).

5. CARRER DE SANT BARTOMEU

Seguim pel carrer de Sant Bartomeu on, ja al número 1, hi trobem la casa de Joan Amell, germà d'Agustí i sogre de Francesc Julià, amb els quals va fundar a Puerto Rico la societat Amell, Julià i Cia. Les cases Ballester, al número 8, de Daniel Robert, al 24, l'eclèctica de Joan Robert, al 28, i la casa de Josep Carbonell (núm. 26) són altres exemples de cases d'americanos que veurem a mesura que pugem en direcció al carrer d'Artur Carbonell.

7. CARRER DE L'ILLA DE CUBA

Si el nom d'aquest carrer ja és una referència evident a les terres que donaren nous horitzons a la vida d'aquests sitgetans emprenedors, també les construccions que hi trobarem, totes de gran bellesa i sumptuositat, són evidència de l'èxit que alguns assoliren en els seus negocis a Ultramar. La modernista Villa Avelina, de Bonaventura Blay, al número 35, obra de l'arquitecte Buhigas Monravà, és una de les més espectaculars. Destaquem també la de Josep Carbonell al núm. 34, la de l'empresari licorer Manuel Planes, al número 21, i al 2 la noucentista del terratinent vinculat a la indústria sucrera Francesc Bartés, que va morir a l'Havana.

9. CARRER DE FRANCESC GUMÀ

A la cantonada del carrer Jesús amb Francesc Gumà se situa la Villa Rosa, antiga residència de Jaume Hill, d'estil eclèctic. Si enfilem aquest carrer, trobarem la del comerciant i navilier Pere Carreras, al número 23, tot un exemple d'edificació modernista amb exuberant decoració de motius florals esculpida a les façanes. El Casino Prado (núm. 6-14) va ser fundat l'any 1871 pels americanos i encara avui promou activitats pels vilatans. Properes hi tenim les cases de Pere Catasús i de Josep Planas (Sant Isidre, 31 i 33) i no gaire lluny la Villa Anita que va pertànyer a Josep Ferrer i Torralbes (Santiago Rusiñol, 33).

10. ESTACIÓ DE FERROCARRIL

El carrer de Francesc Gumà i Ferran, que honora l'americano vilanoví promotor del ferrocarril Barcelona-Vilanova-Valls, ens porta directament a l'estació de Sitges. L'edifici data de 1881, el mateix any en què va ser inaugurat el primer tram d'aquesta línia gràcies a la inversió dels catalans establerts a Cuba, molts d'ells sitgetans que van aportar un terç del capital.

11. SANTUARI DE LA MARE DE DÉU DEL VINYET

Proposem una extensió a l'acollidor Santuari de la Mare de Déu del Vinyet, als afores de la vila, lloc de culte dels sitgetans des de l'Edat Mitjana. Els americanos s'encomanaven a aquesta verge abans de marxar al nou món. A l'interior hi trobem un retaule dedicat a Sant Elm, patró dels mariners.

12. CEMENTIRI DE SANT SEBASTIÀ

Acabarem la ruta amb una visita al Cementiri de Sant Sebastià, que encara conserva singulars panteons que es van fer construir alguns americanos com els de Manuel Vidal Quadras (1856), obra d'Alejandro Mariotti, el d'Antoni Serra Ferret (1901), de Josep Reynés, i el de Jaume Brassó Mainés (1923), del qual en destaca l'escultura de Pere Jou.